

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET
Komisija za državno ureditev

Številka: 700-07/17-2/ EPA 1768-VII
Ljubljana, 14. 5. 2017

Komisija Državnega sveta za državno ureditev je, na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - uradno prečiščeno besedilo, 95/09 – odl. US, 21/13 - ZFDO-F) in 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), sprejela naslednje

M n e n j e

k Poročilu o poslovanju Specializiranega državnega tožilstva RS za leto 2016

Komisija za državno ureditev (v nadaljevanju: komisija) je na 88. seji 10. 5. 2017 obravnavala Poročilo o poslovanju Specializiranega Državnega tožilstva RS za leto 2016, EPA 1768-VII (v nadaljevanju: poročilo), ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložil vodja Specializiranega državnega tožilstva (v nadaljevanju: predlagatelj).

Komisija **se je seznanila** s poročilom.

* * *

Predstavnica Specializiranega državnega tožilstva (v nadaljevanju: SDT) je predstavila poročilo za 2016. V tem letu delo SDT kaže realno sliko, saj so se predhodno kadrovske okrepili in rešili tudi nekatere materialno-tehnične težave, ki so doslej motile delovanje, čeprav nekaj problemov ostaja še naprej. SDT je 2016 delalo učinkovito, uspešno in gospodarno. Število ovadenih oseb se je povečalo, 2016 je bilo vloženi 519 ovadb. Gre za posledico organizacijskih sprememb in dodatne specializacije tožilcev za določeno področje (korupcija, gospodarski kriminal ...). Leta 2016 so bile vložene zahteve za preiskavo zoper 310 fizičnih in 19 pravnih oseb. Obtožni akti so bili vloženi zoper 145 fizičnih in 13 pravnih oseb. Dosežene so bile obsodilne sodbe zoper 104 fizične osebe in 2 pravni osebi. Uspešnost obtoževanja je bila 81 %. Prevladujejo izreki kazni, ki so kombinacija zaporne in denarne kazni.

Sodišča so v postopkih odvzela za več kot 36 milijonov evrov premoženjske koristi in na podlagi obsodilnih tožb so sodišča naložila denarne kazni v višini več kot 600.000 evrov. Začasno je bilo zavarovanega premoženja v višini več kot 150 milijonov evrov, odrejene in razširjene so bile finančne preiskave zoper 10 fizičnih in pravnih oseb skupaj. Na novo so bili vloženi predlogi za začasno zavarovanje odvzema premoženja nezakonitega izvora zoper 5 oseb, v vrednosti nekaj manj kot 400.000 evrov. Vloženi je bilo 7 obtožb po ZOPNI v višini več kot 4 milijone evrov. Pripad zadev na SDT je približno enak, število zahtev za preiskave se je povečalo, kar kaže na dobro delo, število obsojenih je bilo višje kot leto prej. Leta 2016 je 29 oseb sklenilo sporazum o priznanju krivde, kar je več kot 2015. Vsako leto se poveča število kazenskih ovadb za korupcijska kazniva dejanja, prav tako se povečuje število vloženi obtožni aktov in obsodilni sodb na tem področju.

V SDT dela 28 državnih tožilcev, ki so razporejeni v 5 oddelkov, pomaga 7 strokovnih sodelavcev. Kot vsa državna tožilstva ima tudi SDT težave s tehnično opremo - voznim parkom, ki se počasi nadomešča in informacijsko opremo (računalniki, strežniki ...). Stara računalniška oprema povzroča težave pri sodelovanju z drugimi službami (policija, sodišča), ker imajo ti boljšo opremo. Zaradi dodatnih zaposlitev imajo prostorsko stisko, ki jo poleti še okrepijo neklimatizirani prostori. Še vedno nimajo dovolj prostora za arhiv in ustreznih prostorov in opreme za varovanje tajnih materialov od stopnje zaupno naprej. Specifika SDT je velika poraba finančnih sredstev za prevajanje gradiv, ki jih dobijo iz tujine. SDT deluje na medijsko odmevnih področjih - gospodarski, bančni in korupcijski kriminal, terorizem, trgovanje s prepovedanimi drogami. Tudi 2016 se je prednostno obravnavalo korupcijska kazniva dejanja, s področja telekomunikacij, energetike, bančništva in zdravstva. V trenutno 33 preiskovalnih postopkih bančne kriminalitete je ocenjena vrednost oškodovanja premoženja v višini 230 milijonov evrov. Leta 2016 se je v sodni preiskavi bančne kriminalitete nahajalo že 20 kazenskih zadev zoper 89 oseb. V SDT je bilo ustanovljenih 5 preiskovalnih skupin, povezovanje z drugimi organi je dobro.

Predstavnica MP je izrazila zadovoljstvo s poročilom in rezultati dela SDT. MP pozna vso problematiko glede materialno-tehničnih težav SDT in po nekaj letih zastoja ta vprašanja pospešeno rešujejo. MP sodeluje v skupnih javnih razpisih Ministrstva za javno upravo za nakup računalniške in druge opreme in vozil, del tega je že ali bo dobilo tudi SDT in druga tožilstva. Klimatizacija prostorov SDT bo dolgoročno urejena, trenutno so težave z vpisom etažne lastnine. Predstavnica MP je izpostavila, da je v teku tudi javno naročilo za dodatne prostore za arhiv SDT.

* * *

Komisija se je seznanila s poročilom SDT in nanj v formalnem smislu ni imela pripomb.

Člani komisije so izpostavili občutljivost tem, ki jih SDT preiskuje, med drugim bančni kriminal in korupcijo v zdravstvu. Javnost je glede preganjanja bančne kriminalitete in oseb, ki so povzročili t. i. »bančno luknjo« vedno bolj nestrpna, saj se jim zdi, da je s časovnim odklonom dejanj tudi vedno manj možnosti, da bi bile konkretne osebe kaznovane. Če lahko vidimo, da je nekaj direktorjev gospodarskih družb obsojenih in prestajajo zaporne kazni, pa se zdi, kot da se na področju preganjanja bančne kriminalitete ne premaknemo nikamor. Komisija je ponovno izpostavila primer Islandije, ki se je kriminala v svojih bančnih vrstah lotila bolj odločno in ga hitreje zaključila. V zvezi s tem je bilo na komisiji tudi postavljeno vprašanje, ali ima SDT zadostne kadrovske kapacitete za svoje delovanje ali bi bilo morda na tem področju ekipo še okrepiti. Predstavnica SDT je članom komisije zagotovila, da SDT zdaj težav s pomanjkanjem kadra nima, morda bi bili lahko okrepljeni s še kakšnim strokovnim sodelavcem. Na področju bančne kriminalitete dela 10 državnih tožilcev, vendar gre za izjemno zahtevne in obsežne primere, pri katerem posamezni elementi postopka trajajo več mesecev, z izvedeniškimi mnenji in s pridobivanjem dokazov iz tujine vred. Poudarila je tudi razliko med preganjanjem bančne kriminalitete pri nas in na Islandiji, razlika je že pri pogoju za ugotovitev kazenske odgovornosti, pri nas mora biti dokazan naklep. Na Islandiji temu ni bilo tako, banke so bile v zasebni lasti, posamezniki pa so bili obravnavani predvsem zaradi izrabe notranjih informacij in goljufij, kar je lažje dokazovati, sistema sta si tako različna, da jih je težko primerjati. SDT mora spoštovati kazenske postopke, kot jih imamo in dokazne standarde. Čas postopkov je podaljšan tudi zaradi pridobivanja podatkov iz tujine. Predstavnica SDT je poudarila, da se zavedajo, da javnost želi rezultate, ki se po njenem mnenju v statistikah SDT že kažejo. Na komisiji je bila izpostavljena tudi posebna občutljivost javnosti glede korupcije v zdravstvu in predstavnica SDT je članom komisije predstavila nekaj primerov in poudarila, da gre za še posebej težavne preiskave, saj se obe strani strinjata s korupcijo in je zelo težko najti dokaze oziroma koga, ki spregovori in s tem sproži možnost iskanja dokaznega materiala, pri čemer so dokazni standardi visoki.

Komisija za državno ureditev je pozdravila pozitivne premike glede zagotavljanja informacijske opreme in zamenjave vozil za SDT, čeprav je res, da se ta problematika vleče že predolgo in moti procese dela v SDT, ki se ukvarja s preganjanjem in obravnavo najzahtevnejših kaznivih dejanj. Komisija še naprej podpira prizadevanja SDT za ureditev ustreznega in varovanega prostora za shranjevanje arhiva oziroma prostorov za hranjenje materialov z višjo oznako tajnosti.

* * *

Za poročevalca je bil določen državni svetnik Rajko Fajt.

Rajko Fajt, l.r.
predsednik